

Кутак за рани раст и развој

Велики број родитеља који су упућени од стране љекара обратило нам се и тражило да пружимо подршку дјетету и укључимо га у предшколски програм као вид ране интервенције.

Дио опсервационог тима – психолог, дефектолог, сарадник за васпитача са дјечаком

Најприје смо дјечака почели укључивати у мање групе дјеце и одраслих у кутку за рани раст и развој. Рад са дјечаком се реализовао кроз задатке: бојанке, сликовнице, слагање предмета, уметалке и слично. Успио је извршити једноставније налоге и одговорити гестом. Асистент му је додијељен прије мјесец дана.

Групни рад са дјечаком

МОЈА ПЕДАГОШКА УВЈЕРЕЊА

Холистички, односно цјеловити развој дјетета којем се тежи, прихвата образац односа према дјетету као јединственом и цјеловитом бићу. Иако су предшколски програми најчешће представљени кроз неколико широких развојних аспеката који су појединачно описани, у доброј пракси се интегришу на начин који обезбјеђује да дијете конструише и развија знања те да се развија кроз многострано и богато искуство на досљедан, смислен и цјеловит начин. Квалитетним предшколским програмима могу се постићи позитивни дугорочни и краткорочни утицаји на дијете, а путем дјечијег развоја тај утицај се проширује како на породицу, тако и на друштво у цјелини.

Педагошка увјерења којим се водимо у пракси свакако би могла да се истражују кроз мисао Марије Монтесори:

„Дјететов живот представља линију која спаја двије генерације одраслих. Он у исто вријеме ствара и бива створен; од одраслог полази и у њему завршава. Такав је пут, стаза живота. Бављење тим животом, тако тијесно везаним за живот одраслог, наградиће нас новим занимањем и свјетлошћу.“

КРАТАК ОПИС ПРАКСЕ

Пракса је произашла из немогућности пружања подршке свој дјечи са сметњама у развоју, у смислу да нисмо у могућности смјестити у установу свако дијете које има сметњу у развоју и којем је неопходна подршка. Наиме, у установи бораве три дјетета која имају Рјешење о разврставању, док осам дјеце нема рјешење и налазе се у опсервацији стручног тима. С обзиром на то да до сада ниједно дијете са сметњама у развоју нисмо одбили, родитељи су превазишли баријере и прихватили одступања у развоју код дјеце те се свакодневно јављају за помоћ предшколској установи.

Дошли смо на идеју да оформимо Кутак за рани раст и развој у једној просторији у установи гдје се одвија индивидуални рад са дјецом која имају сметњу или потешкоћу у развоју. Дефектолог са сарадницима за васпитача у оквиру кутка ради индивидуалне третмане са дјецом, затим проводи дјелимичну инклузију (парт тиме инклусион или партиал цлассрум инклусион) за дјецу чије потребе изискују овакав вид третмана, а налазе се у боравку у вртићу.

Оно што је ново јесте да дјеца чији се родитељи обраћају нашој установи за подршку дјетету са сметњама, а нисмо у могућности да им обезбиједимо боравак у установи због прописаног броја дјеце у групи, родитељима нудимо подршку кроз Кутак за рани раст и развој потпуно бесплатно и пружамо им подршку стручних сарадника из установе, али исто тако и спољних стручних сарадника.

ПОЛАЗИШТА

Кутак за рани раст и развој настао је из потребе веће бриге и подршке за дјецу са сметњама у развоју. У нашој установи, као што смо већ навели, борави већи број дјеце која имају одређену потешкоћу или сметњу у развоју, а ми нисмо имуни на захтјеве родитеља који желе своју дјецу са потешкоћом у развоју укључити у предшколски програм.

Установа смо која веома води рачуна о сарадњи са родитељима, не само са родитељима чија дјеца бораве у установи, него и са родитељима чија дјеца још увијек нису на боравку у установи. Установа пружа много могућности управо за дјецу која због ограниченог броја мјеста у установи не бораве код нас, кроз програме бесплатних радионица, укључивања у пројекте које установа успјешно реализује, као и едукације за родитеље, поготово гдје је

потребна додатна подршка дјечи, али и родитељима у развијању родитељских компетенција.

Велики број родитеља који су упућени од стране љекара обратио нам се и тражио да пружимо подршку дјетету и укључимо га у предшколски програм као вид ране интервенције. Број дјеце у групама је ограничен, поготово када борави дијете са потешкоћама, те тако и васпитачи у групама долазе у ситуацију веома отежаног рада, што свакако не треба дозволити, јер би то довело до неадекватне подршке за дјецу типичног развоја и дјецу са потешкоћама у развоју, што свакако није циљ васпитно-образовног процеса и рада у предшколској установи.

Тада се родила идеја, с обзиром на то да смо ове године оформили педагошко-дефектолошку службу у установи, која пружа подршку у виду ране интервенције код дјеце која бораве код нас, да услуге Кутка за рани раст и развој проширимо на локалну заједницу и потпуно бесплатно радимо индивидуалне третмане са дјецом са сметњама у развоју и проводимо дјелимичну инклузију (парт тиме инклузион или партиал цлассroom инклузион) која се спроводи у европским државама. Стручна служба установе у сарадњи са спољним стручним сарадницима потпуно волонтерски пружа третмане и подршку дјечи и породицама.

ЦИЉ И ЖЕЉЕНИ ИСХОДИ

Сматрамо да је вид дјеловања стручних лица кроз Кутак за рани раст и развој веома учинковит у пружању подршке како дјечи тако и породицама дјеце са потешкоћама. Сматрамо да на овај начин припремамо и дијете и родитеље за потпуно укључивање дјеце са сметњама и потешкоћама у развоју у инклузивно образовање или отварамо друге могућности помоћи у циљу развијања максималних потенцијала код сваког појединачног дјетета. Сматрамо да као друштво, а поготово као васпитно-образовни радници, професионалци у струци и као људи ни у једном тренутку не смијемо заборавити ни на једно дијете.

ДЕТАЉАН ОПИС РЕАЛИЗАЦИЈЕ

1. корак – упознавање родитеља дјетета са сметњама у развоју кроз индивидуалне састанке и разговоре

Родитељ дјетета са сметњама или потешкоћом у развоју, који нам се јави са пропратном документацијом од љекара којим се препоручује боравак у предшколској установи, добија термин за разговор којем присуствује дефектолог, педагог и директор установе. Родитељ образлаже свој проблем, док му сарадници и руководство дају информације о начину смјештања дјетета у предшколску установу и могућности које му установа нуди – боравак у

Кутку за рани раст и развој.

2. корак – упознавање дјетета са сметњама у развоју у присуству родитеља

Сљедећа фаза подразумијева долазак родитеља са дјететом и упознавање стручне службе са функционисањем дјетета кроз практични рад са дјететом уз присуство родитеља, гдје је родитељ само у улози посматрача. Ово је важно јер родитељ дијете посматра субјективно и из улоге родитеља, те често не може дати све релевантне информације о свим аспектима развоја дјетета. Зато је важна ова фаза у којој можемо сагледати реалнију слику понашања и функционисања дјетета прије саме опсервације. Посматрају се основни аспекти функционисања дјетета као што су самосталност у обављању одређених радњи, развијеност моторике, пажња и концентрација, разумијевање вербалних упута, контакт очима и развијеност говора.

3. корак – опсервација дјетета кроз игру и учење

Опсервацију реализује опсервациони тим (дефектолог, педагог, психолог, педијатар, логопед и васпитачи узрасне групе којој дијете припада). Опсервација траје најмање три мјесеца, а најдуже годину дана, с тим да је оптимално вријеме шест мјесеци. Након тог периода врши се ретестирање како би се утврдило почетно и тренутно стање функционисања дјетета. Опсервација се врши на основу скала процјене које јасно дефинишу одступања у сваком од аспеката развоја дјетета.

4. корак – закључак опсервационог тима

На основу резултата опсервације попуњава се и потписује опсервациони картон дјетета. У њему се дефинишу јаке и слабије стране дјетета кроз различите аспекте развоја. На основу скала процјене утврђује се препоручени третман, вријеме реализације рада и боравка у установи те начин пружања подршке дјетету кроз Кутак за рани раст и развој, као и евентуална потреба за асистентом.

5. корак – израда индивидуализованог програма рада (ИОП)

Програм је усмјерен на пружање подршке дјетету у областима његових слабије развијених или неразвијених аспеката развоја. Израдом ИОП-а дефинишу се циљеви и исходи које дијете треба постићи, као и активности којима ће се подржати развој одређеног аспекта. Такође се одређује седмична заступљеност активности, број сати рада и очекивани период за постизање планираних исхода.

6. корак – примјена ИОП-а

ИОП се примјењује индивидуалним приступом сваком дјетету. Некој дјечи су потребни индивидуални третмани, док је код друге дјеце потребно комбиновати индивидуални рад и дјелимичну инклузију кроз укључивање у узрасну групу. Постоје и дјеца код којих је потребно укључити само логопедски третман. У примјени програма сарађујемо и са личним љекарима дјетета те примјењујемо њихове препоруке. Вријеме које дијете проводи у Кутку током седмице одређује опсервациони тим установе.

7. корак – едукације родитеља кроз предавања и радионице

Организована је панел дискусија под називом „Питајте нас!“ којој су присуствовали родитељи дјеце типичног развоја и дјеце са потешкоћама у развоју. У уводном дијелу дефектолози, социјални радник и психолог говорили су о дјечи са потешкоћама у развоју, могућим узроцима и значају ране интервенције. Дискусија је трајала три сата, а родитељи су отворено говорили о својим искуствима и проблемима. Посебно је било важно упознавање родитеља дјеце типичног развоја са начинима подршке вршњацима са потешкоћама.

8. корак – укључивање родитеља у васпитно-образовни рад установе

Радионица за родитеље „Родитељ–васпитач“ реализована је тако да су родитељи који су се добровољно пријавили учествовали у раду вртићке групе у улози васпитача током једног дана. На тај начин су имали прилику боље разумјети функционисање дјеце са потешкоћама у групи и значај вршњачке подршке. У оквиру радионице учествовале су и мајке дјевојчица са потешкоћама – једна мајка дјевојчице са Даун синдромом која борава у старијој групи, те мајка слабовиде дјевојчице. Заједничким активностима израђивали су поклоне за дјецу у групи и ширили поруку прихватања и подршке.

9. корак – ретест и закључци

Након одређеног периода примјене ИОП-а врши се ретестирање како би се процијенио напредак дјетета. На основу резултата доносе се закључци о наставку рада или се родитељи упућују на друге стручне службе и установе које могу пружити додатни вид подршке уколико је то потребно.

10. корак – укључивање дјетета у васпитно-образовну групу

У складу са напретком дјетета и препорукама стручног тима, дијете се постепено укључује у редовну васпитно-образовну групу.

ЕФЕКТИ И ПОСТИГНУТИ РЕЗУЛТАТИ

Можемо с правом рећи да подршка коју пружамо дјечи са сметњама у развоју, како кроз узрасне групе тако и кроз Кутак за рани раст и развој, даје видљиве резултате. Свака узрасна група у нашој установи има једно или два дјетета са потешкоћама, а напредак је посебно видљив у социо-емоционалном аспекту развоја дјеце.

Посебно значајан резултат огледа се у промјени става и емоционалног стања родитеља. Родитељи који добију дијагнозу за своје дијете често пролазе кроз тежак емотивни период и осјећај изолованости. Долазак у установу и укључивање у активности Кутка за рани раст и развој пружа им осјећај подршке, прихваћености и наде.

Отвореност родитеља за сарадњу потврђује и чињеница да тренутно подршку кроз Кутак за рани раст и развој добија 14 дјеце. Напредак дјеце прати се кроз опсервационе картоне у

којима су забиљежени резултати на почетку укључивања у програм и након одређеног периода примјене индивидуализованог програма рада.

Додатну потврду резултата дају и закључци педијатара који прате дјецу изван установе. Позитивни ефекти видљиви су и кроз задовољство родитеља, прихватање дјеце од стране вршњака, као и кроз активности попут панел дискусија и радионице „Родитељ–васпитач“, које додатно јачају сарадњу између породице и установе.

ДОДАТНИ КОМЕНТАРИ И СУГЕСТИЈЕ ДРУГИМ НАСТАВНИЦИМА

Ако сте вођени мишљу да свако дијете треба бити дио васпитно-образовног процеса и да се у њему осјећа добро и прихваћено од стране заједнице, учините додатни корак који се од вас професионалаца и очекује. Понекад је довољно издвојити мало времена и један мали простор који ће бити намијењен дјечи којој ваше мало значи много.

Tags

NIN

Collections

НИН награда

НИН 2022